

ภายใต้ระบอบแห่งภาพลักษณ์และความกลัว:
มายาคติเกี่ยวกับการเรียนรู้เรื่องเพศในพื้นที่การศึกษา
ของประเทศไทย และบทบาทที่หล่นหาย
ของโรงเรียนไทยในการเรียนรู้เรื่องเพศ

Under the Regime of Images and Fear:
Myths about Sex Learning in Thai Education
and the Missing Role of Thai Schools in
Supporting Sex Learning

นรุทธิ์ ศุภวรรธนะกุล¹

Narut Supawantanakul

อัศรา เมธาสุข^{2*}

Akara Metasuk

Received: 4 December 2023

Revised: 6 December 2023

Accepted: 7 December 2023

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์, คณะวิทยาการเรียนรู้และศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

อีเมล naruts9@lsed.tu.ac.th

Assistant professor, Faculty of Learning Sciences and Education,

Thammasat University

Email: naruts9@lsed.tu.ac.th

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์, คณะวิทยาการเรียนรู้และศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Assistant professor, Faculty of Learning Sciences and Education,

Thammasat University

Email: makara@tu.ac.th

* Corresponding author

บทคัดย่อ

เพศศึกษา (Sex Education) และการทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเพศในด้านต่าง ๆ ในสังคมไทยเป็นประเด็นใหม่ที่ท้าทายวงการการศึกษาในปัจจุบัน เป้าหมายพื้นฐานของการเรียนรู้เรื่องเพศคือการสร้างเสริมให้ผู้เรียนรับรู้เพื่อเท่าทันเรื่องเพศ มีมุมมองเชิงบวกต่อเรื่องเพศ และนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ แต่กลับพบว่า การสื่อสารเรื่องเพศในสังคมไทยเป็นประเด็นที่ถูกจำกัด และหลีกเลี่ยง การสื่อสารในพื้นที่สาธารณะ สถานศึกษาในฐานะ “พื้นที่การเรียนรู้” ยังถูกคาดหวังจากสังคมให้ทำหน้าที่บ่มเพาะผู้เรียนให้เกิดความเข้าใจเรื่องเพศภายใต้ กระบวนทัศน์ที่สัมพันธ์กับเรื่องศีลธรรมอันดีงาม ยิ่งไปกว่านั้น ในพื้นที่โรงเรียน การเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศของเยาวชนไทยก็ยังคงอยู่ในสภาวะ “หลบ ๆ ซ่อน ๆ” มาอย่างยาวนาน

บทความวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงสหวิทยาการ (Multidisciplinary Research) ผสานกรอบแนวคิดด้านสังคมศาสตร์กับประสาทจิตวิทยาเข้าไว้ด้วยกัน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis) รวมทั้งสำรวจความพึงพอใจและทัศนคติต่อการเรียนรู้เรื่องเพศ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) สำรวจมายาคติเกี่ยวกับการเรียนรู้เรื่องเพศในโรงเรียนไทย และ 2) ศึกษาผลกระทบของมายาคติเกี่ยวกับการเรียนรู้เรื่องเพศที่มีต่อสุขภาวะของครูและนักเรียนในระบบการศึกษาของไทย ทั้งนี้ นักวิจัยใช้แนวคิดเรื่องระบอบแห่ง ภาพลักษณ์ (Regime of Images) และวัฒนธรรมแห่งความกลัว (Culture of Fear) มาร่วมอธิบายมายาคติเกี่ยวกับการเรียนรู้เรื่องเพศในโรงเรียน

ผลการศึกษาพบว่า โรงเรียนยังเป็นพื้นที่ที่ไม่ปลอดภัยสำหรับการทำความเข้าใจเรื่องเพศสำหรับครูและนักเรียนอย่างถูกต้อง อีกทั้ง การปิดกั้นการเรียนรู้เรื่องเพศซึ่งอาจมีสาเหตุจากความพยายามในการรักษาภาพลักษณ์ของโรงเรียน สามารถส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลภายในโรงเรียน ข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการส่งสัญญาณถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนทัศนคติและ บทบาทของโรงเรียนเกี่ยวกับการเรียนรู้เรื่องเพศต่อไป

คำสำคัญ: เพศ; สุขภาวะ; ภาพลักษณ์; ความกลัว; การศึกษา

ABSTRACT

Sex education and sex learning are challenging issues Thai education. Sex learning contributes to sexual literacy, positive attitudes toward sexuality, and proper practice. Nonetheless, Thai society still limits communication about sex, and people avoid talking about this topic in public. Thai schools as “learning spaces” are expected to combine traditional values with knowledge about sex, resulting in Thai students having to seek knowledge about sex in private within the school context.

This multidisciplinary research combined sociological and psycho-neuroscientific approaches using critical discourse analysis and studying participants’ attitudes and satisfaction with sex learning. The research aimed to 1) investigate myths about sex learning in Thai schools; and 2) study the impact of myths about sex learning on the wellbeing of teachers and students in the Thai educational system. This research applied the Regime of Images and Culture of Fear to analyze the myth of sex learning within the Thai context.

Findings showed that schools did not provide safe spaces for teachers and students to learn about sex. In addition, suppressing sex learning to protect a positive image of school could affect relationships among people within schools. This research encouraged Thai schools to adjust their attitudes and roles regarding sex learning.

Keywords: Sex; Wellbeing; Images; Fear; Education

บทนำ

ด้วยความเชื่อที่ว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่มีรากเหง้าอันดีงามด้านศาสนาและศีลธรรม เต็มเปี่ยมไปด้วยจารีตประเพณีที่ทรงคุณค่า เป็นประเทศที่รุ่งเรือง มีอารยธรรม และปฏิเสธการทำให้แปดเปื้อนด้วยคราบคาวโลกีย์ ความเป็นไทยจึงมักถูกให้ความหมายและแสดงออกผ่านชนบทที่เป็นปฏิปักษ์ต่อการแสดงออกเรื่องเพศ ด้วยการรักษาวลสงวนตัว การไม่ชิงสุกก่อนห่าม และการข่มใจไม่ยุ่งเกี่ยวกับเรื่องเพศ ในทางตรงกันข้ามการเปิดเผยเนื้อหนัง การกอดจูบในที่สาธารณะ และความกล้าแสดงออกเรื่องเพศกลับถูกมองว่าเป็นอิทธิพลที่ไม่ดีงามจากโลกฝั่งตะวันตก และกำลังบั่นทอนอารยธรรมที่ทรงคุณค่าของไทย (Townsend, 2019) การยกให้ความเป็นไทยเป็นสิ่งที่ทรงคุณค่า และโยนความผิดให้กับวัฒนธรรมต่างชาติ อาจนับได้ว่าเป็นมุมมองแบบชาตินิยมที่มีอคติ ความเชื่อดังกล่าวมองข้ามเรื่องเพศว่าไม่เคยปรากฏในวัฒนธรรมท้องถิ่นของประเทศไทยเอง และประเทศไทยหรือสยามตั้งแต่โบราณก็ได้ครองความบริสุทธิ์ในเรื่องเพศมาโดยตลอด Doris Ewing (2000) ได้กล่าวถึงมุมมองของศาสนาคริสต์ต่อเรื่องเพศตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน โดยชี้ให้เห็นว่าเรื่องเพศถูกมองว่าเป็นเรื่องทางโลกและทำให้มนุษย์มีความใกล้เคียงกับเดรัจฉาน ผู้ที่มีอารยธรรมคือผู้ที่สามารถควบคุมความต้องการทางเพศของตนเองได้ แนวคิดนี้นำไปสู่การสร้างค่านิยมการควบคุมเรื่องเพศของมนุษย์ และกลายเป็นหนึ่งในเครื่องชี้วัดความเจริญของผู้คนในฐานะมนุษย์ ค่านิยมดังกล่าวค่อย ๆ กระจายจากตะวันตกสู่ประเทศอื่น ๆ รวมถึงประเทศไทยผ่านกระบวนการการทำให้ตัวเองให้เข้าสู่สมัยใหม่ (self-modernization) (Jeffrey, 2002; Morris, 1994) และด้วยกลไกการควบคุมทางสังคมจึงทำให้ภาพของความเป็นไทยที่ไม่ยุ่งเกี่ยวกับเรื่องเพศถูกยกให้เป็นแบบแผนที่คนไทยยึดถือกันจนเป็นปกติ อย่างไรก็ตาม ภายใต้ภาพอันงดงามนั้น ประเทศไทยเองกลับเป็นที่รู้จักในฐานะจุดศูนย์กลางของธุรกิจทางเพศที่สำคัญของโลก ซึ่งให้บริการทางเพศแก่นักท่องเที่ยวจากหลากหลายประเทศ และผู้ให้บริการทางเพศได้กลายเป็นฟันเฟืองสำคัญที่ขับเคลื่อนธุรกิจการท่องเที่ยวของไทย (Jackson, 2011; Jeffrey, 2002) ความขัดแย้งของภาพลักษณ์ของชาติที่บริสุทธิ์ผุดผ่องกับวัฒนธรรมด้านเพศของไทยที่เฟื่องฟู สะท้อนให้เห็นความพยายามที่จะปฏิเสธปรากฏการณ์ที่กระทบต่อภาพลักษณ์อันดีที่ประเทศไทยอยากจะรักษาไว้ในที่สาธารณะ

เมื่อพิจารณาในมิติด้านการศึกษาและพฤติกรรมทางเพศของเยาวชนไทย ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติแสดงให้เห็นว่า ระหว่างปี พ.ศ. 2558-2559 มีทารกที่คลอดจากเยาวชนหญิงไทยที่มีอายุน้อยกว่า 18 ปี คิดเป็นจำนวนถึงร้อยละ 9.4 การมีเพศสัมพันธ์โดยไม่คุมกำเนิดมีสูงถึงร้อยละ 21.6 และมีการเลือกหลั่งน้ำอสุจินอกช่องคลอดซึ่งเป็นการคุมกำเนิดอย่างผิดวิธีร้อยละ 1.5 (National Statistical Office, 2016) ตัวเลขทางสถิติเหล่านี้สะท้อนสถานการณ์ปัญหาซึ่งระบบการศึกษาและการจัดการความรู้เรื่องเพศของไทยยังไม่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ยิ่งไปกว่านั้น ประเด็นที่ถูกมองว่ามีความอ่อนไหว เช่น การทำแท้ง และการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างคนเพศเดียวกันกลับไม่ได้รับการพูดถึงเท่าที่ควร (Office of the Education Council et al., 2016) การสอนเกี่ยวกับเรื่องเพศในโรงเรียนยังเกิดขึ้นผ่านกลไกการสร้างภาพจำในแง่ลบเกี่ยวกับกิจกรรมทางเพศ โดยการแสดงให้เห็นถึงอันตรายและความเสี่ยงจากกิจกรรมทางเพศ มากกว่าการให้ความเข้าใจเกี่ยวกับประโยชน์และเหตุผลในด้านพัฒนาการทางเพศที่เกิดขึ้นอย่างเป็นธรรมชาติในแต่ละช่วงวัย การชี้โทษหรือสร้างความกลัวเป็นการก่อสภาวะด้านลบทางอารมณ์ ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดความวิตกกังวลที่มากขึ้น ในกรณีศึกษาหนึ่งพบว่า ความวิตกกังวลที่มากขึ้นมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเปลี่ยนคู่นอนและการไม่ใช้ถุงยางอนามัยในขณะมีเพศสัมพันธ์ (Agardh et al., 2012) ด้วยประเด็นปัญหาที่มีความซับซ้อนและยึดโยงกับสภาวะทางอารมณ์และทัศนคติของทั้งผู้เรียนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงส่งผลต่อวิธีการปฏิบัติตนของนักเรียน โดยมีครูเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างสภาวะทางอารมณ์เหล่านั้น รวมไปถึงการกำหนดนโยบายของสถานศึกษาที่มีส่วนบ่มเพาะรากเหง้าของปัญหาให้หยั่งรากลึก

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อสำรวจมายาคติเกี่ยวกับการเรียนรู้เรื่องเพศในโรงเรียนไทย
- 2) เพื่อศึกษาผลกระทบของมายาคติเกี่ยวกับการเรียนรู้เรื่องเพศที่มีต่อสภาวะของครูและนักเรียนในระบบการศึกษาของไทย

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยมายาคติเกี่ยวกับการเรียนรู้เรื่องเพศในพื้นที่การศึกษาของไทยขึ้น
นี้ ผสมผสานวิธีการวิจัยทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้แนวคิดหลัก 2
แนวคิด ได้แก่ ระเบียบแห่งภาพลักษณ์ (Regime of Images) ซึ่งชี้ให้เห็นการ
จัดการเรื่องภาพลักษณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม รวมทั้งภาพลักษณ์ในบริบทเรื่องเพศใน
พื้นที่สาธารณะและพื้นที่ส่วนตัว และ วัฒนธรรมแห่งความกลัว (Culture of Fear)
หรือการใช้ความกลัวเพื่อกำหนดทิศทางพฤติกรรมและทัศนคติของผู้คนในสังคมให้
เป็นไปตามสิ่งที่ผู้มีอำนาจคาดหวัง มายาคติเกี่ยวกับการเรียนรู้เรื่องเพศถูกวิเคราะห์
ผ่านกรอบแนวคิดด้านสังคมศาสตร์เพื่อให้คำอธิบายเกี่ยวกับเรื่องอำนาจที่ครอบงำ
ผู้คนในสังคม และวิเคราะห์ผ่านกรอบแนวคิดด้านประสาทจิตวิทยา เพื่อทำความเข้าใจ
ผลกระทบจากความกลัวอันเนื่องมาจากการกดทับเรื่องเพศ งานวิจัยชิ้นนี้มุ่ง
สำรวจสถานการณ์ นำเสนอข้อมูล และวิพากษ์ปรากฏการณ์บนฐานข้อค้นพบตาม
กรอบทฤษฎีที่เลือกใช้ ซึ่งให้ความสนใจต่อมิติของอำนาจ การครอบงำ และ
ผลกระทบจากการกดทับ เพื่อสนับสนุนให้เกิดความตระหนักต่อปัญหาที่เกิดขึ้น
และสามารถนำไปสู่การพูดคุยเพื่อหาแนวทางในการสนับสนุนปฏิสัมพันธ์ใน
โรงเรียนและส่งเสริมบทบาทของโรงเรียนในพื้นที่การเรียนรู้ต่อไป งานวิจัยชิ้นนี้
ไม่ได้มีเจตนาที่จะมุ่งโจมตีวิธีการทำงานหรืออุดมการณ์ของหน่วยงานและสถาบัน
ทางสังคม หรือก่อให้เกิดความเสียหาย

ระเบียบแห่งภาพลักษณ์: ความขัดแย้งในทัศนคติเรื่องเพศแบบไทย ๆ

เมื่อมองย้อนกลับไปในช่วงที่ประเทศไทยก้าวเข้าสู่การพัฒนาสังคม
สมัยใหม่ (Modernization) ประเทศไทยให้ความสนใจต่อเรื่องภาพลักษณ์
(Image) ของสังคมมากขึ้นทั้งภายในประเทศเองและต่อสายตาของชาวต่างชาติ
Peter A. Jackson (2004) ได้อธิบายถึงความหมกมุ่นของไทยต่อชื่อเสียงและ
ภาพลักษณ์ผ่านแนวคิดระบอบแห่งภาพลักษณ์ (Regime of Images) โดยชี้ให้เห็น
ว่า พื้นที่สาธารณะ (Public Domain) และพื้นที่ส่วนตัว (Private Domain) ได้รับความ
การควบคุมต่างกัน สังคมไทยสมัยใหม่ให้ความสำคัญต่อภาพลักษณ์ของพื้นที่
สาธารณะที่ถูกคาดหวังให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยและสงบสุข ในขณะที่ความ

แตกต่าง ความขัดแย้ง และความไร้ระเบียบของคนในสังคมไทยนั้นแม้จะปรากฏขึ้น แต่กลับถูกห้ามไม่ให้แสดงออกและต้องเก็บไว้ในพื้นที่ส่วนตัว ภาพที่น่าพิงประสงค์ คือการปรองดอง ความสามัคคี หรือความสมานฉันท์ (Sukamongkol, 2014) ในขณะที่ความขัดแย้งและความเห็นต่างนั้นถูกซ่อนไว้ใต้ภาพที่สวยงามตามอุดมคติ และไม่ได้ถูกจัดการหรือเยียวยาอย่างแท้จริง

Rebecca Townsend (2019) อธิบายให้เห็นว่าการเซ็นเซอร์ (Censorship) กลายเป็นหนึ่งในกลไกหลักของการรักษาภาพลักษณ์ของสังคมไทย เนื้อหาในภาพยนตร์ที่ถูกมองว่าขัดกับวัฒนธรรมอันดีงามและเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีต่อเยาวชนไทย เช่นภาพที่กระตุ้นให้เกิดความรู้สึกทางเพศจะถูกเซ็นเซอร์ จำกัดการเผยแพร่ หรือสั่งห้ามไม่ให้เผยแพร่ Townsend (2019) ได้ขยายคำอธิบายของ Jackson (2004) เกี่ยวกับการจัดการพื้นที่สาธารณะว่า สังคมไทยมีความพยายามที่จะควบคุมพฤติกรรมของคนในสังคม โดยไม่ได้หวังผลเพียงเพื่อการสร้างภาพลักษณ์ที่ต้องการให้ชาติตะวันตกรับรู้เท่านั้น แต่การเซ็นเซอร์ยังมีจุดประสงค์เพื่อปลูกฝังให้คนในสังคมปฏิบัติตามค่านิยมของชาติ และสร้างภูมิคุ้มกันต่อการโอบรับความคิดที่มาจากต่างชาติด้วย Townsend อธิบายเพิ่มเติมว่า รูปแบบการเซ็นเซอร์ที่สังคมไทยใช้นั้นมีรากฐานมาจากอิทธิพลตะวันตก ซึ่งชนชั้นนำของไทยเคยใช้เพื่อให้ตนเองนั้นดูมีอารยะทัดเทียมกับมหาอำนาจตะวันตก อย่างไรก็ตามในภายหลัง การเซ็นเซอร์กลับถูกใช้เพื่อป้องกันการเข้ามาของวัฒนธรรมตะวันตกในยุคโลกาภิวัตน์ โดยมีผู้ที่ทำหน้าที่หลักในการเซ็นเซอร์ คือ ฝ่ายอนุรักษ์นิยม ในขณะที่ผู้ถูกเซ็นเซอร์มักเป็นคนรุ่นใหม่ซึ่งเป็นผู้ผลิตเนื้อหาที่ทำทลายทัศนคติเดิม ๆ เกี่ยวกับเรื่องเพศในสังคม

จากคำอธิบายของ Jackson และ Townsend จะเห็นได้ว่า สังคมไทยจัดการกับเรื่องเพศโดยใช้มาตรการหลักคือการซ่อนไว้ได้พรหมและการสั่งห้ามไม่ให้เผยแพร่ คนไทยถูกคาดหวังให้รักษาภาพลักษณ์ที่ดีในพื้นที่สาธารณะตามขนบของค่านิยมและความเป็นชาติ ในขณะที่ในพื้นที่ส่วนตัว การควบคุมเหล่านั้นถูกผ่อนปรน และเปิดโอกาสให้คนในสังคมสามารถเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับเรื่องเพศได้บ้าง อย่างไรก็ตามการควบคุมภาพลักษณ์ของสังคมไทยผ่านการเซ็นเซอร์ ยังทำให้

อิทธิพลของภาพลักษณ์ตามชนบทแบบไทยแทรกซึมสู่พื้นที่ส่วนตัวได้เช่นกัน แม้ผู้คนจะชมสื่อหรือทำกิจกรรมทางเพศในรูปแบบต่าง ๆ ในพื้นที่ส่วนตัว แต่พวกเขาก็ยังคงถูกปิดกั้นการเข้าถึงเนื้อหาทางเพศ อุปสรรค สถานที่ โอกาสในการเรียนรู้ และโอกาสในการประกอบกิจกรรมทางเพศ รวมถึงตัวบุคคลผู้ได้รับผลกระทบก็อาจส่งต่อทัศนคติเรื่องเพศแบบอนุรักษ์นิยมให้แก่บุคคลใกล้เคียงต่อไปได้

ในทางจิตวิทยา อิทธิพลของการกดทับเรื่องเพศในพื้นที่ส่วนตัวสามารถอธิบายได้ผ่านแนวคิดเรื่องเงามืด (Shadow) ของ Carl Jung การจงใจแสดงภาพลักษณ์อย่างเจาะจงย่อมเกิดขึ้นพร้อมกับการปกปิดภาพลักษณ์อื่นที่ไม่ต้องการให้ถูกมองเห็น Jung อธิบายว่าการปกปิดภาพลักษณ์อาจเกิดขึ้นโดยไม่รู้ตัว เปรียบได้กับการสวมหน้ากากในระดับจิตไร้สำนึก (Unconscious Mask) เพื่อหลอกว่าแท้จริงแล้วตนเองนั้นคือใคร (Singer, 1994) หากภาพลักษณ์ที่ต้องการเปิดเผยมีความชัดเจนภายใต้แสงสว่างมากเพียงใด ก็จะทำให้ภาพลักษณ์ด้านมืดถูกกดทับมากขึ้นเท่านั้น แม้การกดทับภาพลักษณ์ที่อยู่ในเงามืดจะช่วยสร้างความพึงพอใจให้แก่บุคคลหรือสังคมได้ในทันที แต่การกดทับการแสดงตัวของเงามืดก็สามารถส่งผลเสียในระยะยาว โดยทำให้สิ่งที่ถูกกดทับนั้นมีแรงขับที่จะปะทุได้มากยิ่งขึ้น และอาจส่งผลให้เกิดการแสดงออกที่รุนแรงหรือก้าวร้าวมากขึ้น (Vohs et al., 2011) ความกลัวที่จะแสดงออกเรื่องเพศและผลกระทบจากความกลัวนั้น จึงเป็นอีกองค์ประกอบสำคัญที่งานวิจัยนี้ให้ความสนใจ

วัฒนธรรมแห่งความกลัว โครงสร้างอำนาจและผลกระทบต่อสุขภาวะ

ความกลัวเป็นหนึ่งในสภาวะทางอารมณ์ที่คอยกำกับควบคุมพฤติกรรมของคนในสังคม จากแนวคิดเรื่องวัฒนธรรมแห่งความกลัว (Culture of Fear) หรือการควบคุมกลุ่มคนในพื้นที่หนึ่ง ๆ ผ่านการใช้ความกลัว แนวคิดนี้สะท้อนให้เห็นว่าผู้ที่สามารถควบคุมความกลัวของฝูงชนได้ก็จะสามารถกำหนดทิศทางของพฤติกรรม ความคิด และวิถีชีวิตของคนจำนวนมากเพื่อสนองผลประโยชน์ของตนเองได้ Barry Glassner (2004) ได้อธิบายถึงยุทธศาสตร์การเร้าขายความกลัว (Fear Mongering) ที่นักการเมืองหรือผู้มีอำนาจใช้กำหนดทิศทางสถานการณ์ให้ผู้คนรู้สึกหวาดกลัวภัยอันตรายที่เกิดขึ้นในสังคม Glassner ได้ยกตัวอย่างเหตุการณ์

ก่อการร้าย 9/11 ที่ถูกใช้จุดชนวนความกลัวให้คนอเมริกัน ผ่านการโหมกระแสความกลัวชาวมุสลิมในประเทศ ทำให้การทำสงครามกับประเทศตะวันออกกลางกลายเป็นสิ่งที่สมเหตุสมผลสำหรับประชาชนชาวอเมริกัน เนื่องจากพวกเขามองว่าตนเองกำลังตกอยู่ในอันตราย Frank Furedi (2015) อธิบายว่ายุทธศาสตร์เดียวกันนี้สามารถนำไปปรับใช้กับการต่อต้านเรื่องอื่น ๆ นอกเหนือจากภัยความมั่นคงจากผู้ก่อการร้ายได้ เช่น การต่อต้านรสนิยมทางเพศที่ชอบเด็ก (Paedophilia) ในสังคมตะวันตก โดยเชื่อว่ารสนิยมดังกล่าวเป็นภัยต่อศีลธรรมและสมาชิกที่เปราะบางที่สุดในสังคม การกระจายความกังวลดังกล่าวในวงกว้างผ่านสื่อต่าง ๆ นำไปสู่ความตื่นตระหนกในระดับสาธารณะ และทำให้เกิดมาตรการลงโทษผู้ใหญ่ที่มีรสนิยมทางเพศดังกล่าว ตั้งแต่ “การล่าแม่มด” (Witch Hunt) โดยประชาชนด้วยตัวเอง ไปจนถึงการเรียกร้องให้ใช้บทลงโทษทางกฎหมาย ทำให้มาตรการเหล่านี้กลายเป็นสิ่งจำเป็น ความกลัวต่อเรื่องเพศเป็นสิ่งที่พบเจอได้ทั่วไปไม่เว้นแม้ในสถาบันการศึกษา ซึ่งมีเป้าหมายสำคัญในการบ่มเพาะศีลธรรมอันดีของสังคมและขัดเกลาค่านิยมให้เยาวชนเติบโตเป็นพลเมืองที่สังคมต้องการ มาตรการต่าง ๆ ที่ถูกนำมาใช้อาจไม่ได้กระทำผ่านรัฐโดยตรง แต่สามารถถูกกระทำผ่านบุคคลและสถาบันต่าง ๆ ในสังคม เช่น การตักเตือน การดูดา การบังคับ และการลงโทษ ซึ่งส่งผลให้คนในสังคมเข้าใจตรงกันว่าเรื่องเพศเป็นเรื่องต้องห้าม

ในทางจิตวิทยา ความกลัวเป็นผลมาจากกลไกการตอบสนองพื้นฐานในการจัดการตนเองของมนุษย์ เนื่องจากเมื่อคนแต่ละคนรับรู้ถึงความเสี่ยงหรือความไม่แน่นอน ก็จะทำให้เกิดความเครียด ความกังวล และความกลัวได้ สภาวะทางอารมณ์เหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อสภาวะทางจิต สภาวะทางกาย และความสามารถในการทำกิจกรรมในชีวิตประจำวัน ในด้านการงานพบว่า ความไม่สบายใจและความกังวลในสถานที่ทำงานส่งผลเสียต่อความสัมพันธ์ของบุคคลที่มีต่อเพื่อนร่วมงาน ประสิทธิภาพในการทำงาน และคุณภาพของผลงาน (Vignoli et al., 2017) ในบริบทของสถานศึกษา สภาวะทางอารมณ์ดังกล่าวจะยิ่งส่งผลเสียมากขึ้นหากนักเรียนถูกควบคุม หรือได้รับคำสั่งที่ขัดต่อคุณลักษณะพื้นฐานทางธรรมชาติของตนเอง (Bernal-Morales et al., 2015) การทำให้นักเรียนต้องอยู่ในสถานการณ์ที่ทำให้เกิดความกลัวเป็นระยะเวลานาน ยังสามารถส่งผลเสียต่อ

โครงสร้างของสมองในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ ความทรงจำ การรู้คิดขั้นสูง และทักษะในการจัดการตนเอง (Executive Functions) ซึ่งมีความสำคัญต่อการเรียนรู้และความสามารถในการคิดและตัดสินใจอย่างเป็นเหตุผล (Shonkoff et al., 2010)

Norbert Elias (1984) อธิบายว่า ความกลัวและความกังวลใจของคนแต่ละคนไม่ได้เกิดขึ้นผ่านกลไกภายในปัจเจกบุคคลเพียงอย่างเดียว แต่เป็นผลมาจากประวัติศาสตร์ โครงสร้างทางสังคม และสายสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้างด้วย เนื่องจากโดยทั่วไปค่านิยมและข้อปฏิบัติของสังคม (Cultural Scripts) จะทำหน้าที่กำหนดนิยามและตีกรอบให้แก่คุณค่าที่ผู้คนในสังคมนั้นยึดถือ (Garland, 2012) กระบวนการในการกำหนดนิยามและคุณค่านี้สามารถเกิดขึ้นได้ด้วยกลไกเชิงอำนาจ ดังตัวอย่างคำอธิบายในทฤษฎีความเหนือกว่าทางสังคม (Social Dominance Theory) ที่อธิบายว่า โครงสร้างทางสังคมก่อร่างขึ้นโดยคนกลุ่มที่มีฐานะสูงทางสังคม (High Social Status) โดยมีเป้าหมายเพื่อรักษาสถียรภาพและอภิสิทธิ์ (Social Dominance Orientation หรือ SDO) ของกลุ่มตนเองให้ดำรงอยู่เหนือกว่าคนกลุ่มอื่น ๆ ในเวลาเดียวกันโครงสร้างทางสังคมที่ถูกสร้างขึ้นนี้ก็ยังสามารถชี้นำวิถีคิดและวิถีปฏิบัติของคนที่มีฐานะทางสังคมที่ต่ำกว่าได้ (Uenal, 2016) นอกเหนือไปจากนั้น บุคคลที่คล้อยตามหลักการรักษาสถียรภาพและอภิสิทธิ์ในสังคมก็มักมีแนวโน้มที่จะพยายามเลื่อนชั้นระดับทางสังคมของตนเองให้สูงขึ้นโดยการน้อมรับความเชื่อและแนวปฏิบัติที่สร้างความชอบธรรมให้แก่ผู้กุมอำนาจ (Dominance Legitimizing Myths) ยิ่งเป็นการรักษาอำนาจของชนชั้นนำและผลักดันให้เกิดช่องว่างระหว่างชนชั้นมากขึ้น

หากมองผ่านกรอบประสาทวิทยาเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ที่ตอบสนองต่อบริบททางสังคมแบบชั้นอำนาจแล้ว จะเห็นว่ามนุษย์โดยธรรมชาติมีแนวโน้มที่จะตอบสนองต่อความเชื่อที่ถูกสร้างขึ้นและสามารถปรับตัวให้เข้ากับแบบแผนทางสังคมได้ การยอมรับเอาคติความเชื่อหนึ่งเข้ามาในชีวิตของตนเองเป็นรูปแบบหนึ่งของการสร้างความสมานฉันท์ทางสังคม (Social Congruency) ซึ่งเป็นผลมาจากการทำงานของสมองส่วน Posterior Medial Prefrontal Cortex

(Posterior MPFC) สมองส่วนนี้มีความเกี่ยวข้องกับการสร้างภาพจินตนาการที่ให้ความสำคัญต่อกลุ่ม (Allocentric Mentalizing) ที่มากกว่าการให้ความสำคัญต่อตนเอง (Egocentric Mentalizing) (Pegado et al., 2018) อย่างไรก็ตาม แม้ว่า การสร้างความสมานฉันท์ทางสังคมดังกล่าวอาจมีผลบวกต่อการรักษาอำนาจของ ขนชั้นนำและขยายช่องว่างระหว่างชนชั้นมากขึ้นอย่างไม่เป็นธรรม แต่สมองส่วน Dorsolateral Prefrontal Cortex (DLPFC) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการรับรู้ชนชั้นทาง อำนาจก็ยังสามารถทำงานร่วมกันกับ Posterior MPFC เพื่อให้บุคคลมีความ ตระหนักต่อความไม่เท่าเทียมเชิงอำนาจที่ตนเองกำลังเผชิญ การทำงานของ DLPFC จะส่งผลให้บุคคลนั้นสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองให้เข้ากับ บริบทของชนชั้นทางสังคมที่ต่ำกว่าได้ อย่างไรก็ตาม การตระหนักในความไม่เท่า เทียมดังกล่าวอาจนำไปสู่การแสดงออกของพฤติกรรมในเชิงยอมรับ โดยพฤติกรรม ลักษณะนี้เกิดจากการตระหนักในความไม่เท่าเทียม แต่เป็นการตระหนักที่ยอมรับ ว่าตนเองนั้นต่ำต้อยและไม่คู่ควรที่จะได้รับสิทธิเท่าเทียมกับชนชั้นสูง (Ligneul et al., 2017) สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีความเหนือกว่าทางสังคมที่ได้กล่าวไป ข้างต้น

วิธีการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ใช้การสัมภาษณ์ เชิงลึกถึงโครงสร้างและการใช้แบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติของครู และนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้เรื่องเพศในโรงเรียน ปฏิสัมพันธ์ภายในโรงเรียน และ การเก็บเกี่ยวประสบการณ์นอกห้องเรียน มีระยะเวลาในการเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือน เมษายนถึงเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2563 โดยผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เรื่องเล่า (Narrative Analysis) ควบคู่ไปกับการวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis) เพื่อทำความเข้าใจเรื่องเล่าและมุมมองของผู้ที่ให้ข้อมูลผ่าน ประสบการณ์ที่จะสะท้อนให้เห็นมายาคติเกี่ยวกับการเรียนรู้เรื่องเพศในสังคมและ ในพื้นที่การศึกษา รวมไปถึงตั้งคำถามต่ออำนาจของวาทกรรมที่มีผลต่อการศึกษ การเรียนรู้ และความเข้าใจเรื่องเพศในมิติต่าง ๆ ของพื้นที่การศึกษาในประเทศไทย

พร้อมกันนั้นก็ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อฉายภาพปรากฏการณ์เกี่ยวกับทัศนคติของครูและนักเรียนที่มีต่อเรื่องเพศและการสื่อสารเรื่องเพศ

Rainer Diaz-Bone และคณะ (2008) ชี้ให้เห็นว่า “วาทกรรม” (Discourse) สามารถพบได้ทั่วไปในการสื่อสารของมนุษย์ การวิเคราะห์วาทกรรมสามารถทำได้ผ่านการศึกษาองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น รูปแบบของภาษาที่ใช้ รูปแบบของสื่อที่เผยแพร่ และบริบทที่วาทกรรมนั้นถูกสร้างขึ้น (Blommaert & Bulcaen, 2000) Diaz-Bone และคณะ อ้างถึงแนวคิดของ Michel Foucault ที่มองว่าวาทกรรมมีองค์ประกอบหลัก ได้แก่ จุดมุ่งหมายของวาทกรรมนั้น ตรรกะที่ถูกสร้างขึ้น อำนาจที่อยู่เบื้องหลัง และยุทธศาสตร์ที่ถูกใช้เพื่อรักษาอิทธิพลของวาทกรรม ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการสื่อสารของมนุษย์และความรู้ที่มนุษย์รับมาจากสังคมนั้น ไม่ได้ถูกสร้างขึ้นเพียงเพื่อส่งสารเท่านั้น แต่มีอำนาจและการควบคุมแฝงอยู่ ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้มองหาเหตุผลของการควบคุมพฤติกรรม บทบาท และความคาดหวังทางเพศ การวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์มีจุดประสงค์เพื่อค้นพบและตั้งคำถามต่อโครงสร้างของอำนาจ การครอบงำ การกีดกัน และการจำกัดอิสระที่ถูกซ่อนไว้ภายใต้ความรู้และความเชื่อที่ผู้คนยึดถือ ซึ่งเชื่อว่าจะเป็นข้อมูลสำคัญที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องเพศในมิติต่าง ๆ ของไทยได้ในอนาคต

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบสอบถามความพึงพอใจในชีวิต (Satisfaction with Life) สำหรับครูและนักเรียน ซึ่งผู้วิจัยดัดแปลงจาก Satisfaction with Life Scale ของ Diener และคณะ (1985) 2) แบบสอบถามความพึงพอใจทางเพศ (Sexual Satisfaction) สำหรับครูและสำหรับนักเรียน ซึ่งผู้วิจัยดัดแปลงจาก Sexual Satisfaction Questionnaire ของ Nomejko และคณะ (2014) 3) แบบสอบถามความสบายใจในการสื่อสารเรื่องเพศ (Comfort and Willingness in Sexuality Discussion) สำหรับครูและสำหรับนักเรียน ซึ่งผู้วิจัยดัดแปลงจาก Comfort and Willingness in Sexuality Discussion Scale ของ Harris & Hays (2008) และ 4) แบบสอบถามทัศนคติเรื่องเพศ (Sexual

Attitudes) สำหรับครูและสำหรับนักเรียน ซึ่งผู้วิจัยดัดแปลงจาก The Brief Sexual Attitudes Scale ของ Hendrick และคณะ (2006) โดยแบบสอบถามทั้งหมดถูกใช้เป็นส่วนเสริมสำหรับเก็บข้อมูลที่มีความละเอียดอ่อนในรูปแบบนิรนามจากผู้ถูกสัมภาษณ์หลังเสร็จสิ้นการสัมภาษณ์

งานวิจัยนี้ได้รับการรับรองด้านจริยธรรมการวิจัยในคน โดยคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ รหัสโครงการวิจัยเลขที่ 133/2562 หนังสือรับรองเลขที่ 103/2562 ได้รับการรับรองเมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563

กลุ่มเป้าหมาย

1. ครูที่สอนในระดับมัธยมศึกษา โดยคัดเลือกจากครูที่ทำหน้าที่ดังต่อไปนี้
 - 1.1. ครูที่สอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ เช่น เพศศึกษา เพศวิถีศึกษา สุขศึกษา
 - 1.2. ครูประจำชั้นและครูที่ปรึกษา
 - 1.3. ครูประจำวิชาแนะแนว
2. นักเรียนระดับชั้นมัธยมปลาย (ช่วงอายุ 16-19 ปี)

ผลการวิจัย

รายละเอียดโดยภาพรวมเกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลในงานวิจัยชิ้นนี้ประกอบด้วยครูจำนวน 13 คน และนักเรียนจำนวน 9 คน โดยครูผู้ให้ข้อมูลมีอายุอยู่ในช่วง 20-50 ปี และนักเรียนผู้ให้ข้อมูลมีอายุอยู่ในช่วง 16-18 ปี ทั้งครูและนักเรียนที่ได้เข้าร่วมการสัมภาษณ์กำลังทำงานหรือกำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพฯ หรือจังหวัดอื่น ๆ ครูและนักเรียนผู้ให้สัมภาษณ์บางส่วนอยู่ในโรงเรียนเดียวกัน ข้อมูลจากครูและนักเรียนที่เข้าร่วมงานวิจัยนี้มาจากประสบการณ์ทั้งในปัจจุบันและในอดีตที่ผู้ให้ข้อมูลแต่ละ

คนเคยประสบ ชื่อของผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดในบทความวิจัยนี้ถูกเรียกด้วยนามแฝง เพื่อรักษาความเป็นส่วนตัวให้แก่ผู้ให้ข้อมูล

การศึกษากับการให้ความรู้เรื่องเพศ

แม้ว่าครูทุกคนจะได้เรียนเพศศึกษาผ่านระบบการศึกษากระแสหลักมาแล้ว แต่กลับพบว่าครูผู้ให้ข้อมูลยังขาดความเข้าใจเรื่องเพศในมิติต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเข้าใจเกี่ยวกับ “เพศ” “เพศสภาพ” “เพศวิถี” ครูได้ให้ความคิดเห็นที่ว่าที่ผ่านมาตนเองไม่ได้รับความรู้เรื่องเพศจากการศึกษาในระบบมากนัก ครูจึงอาศัยการค้นคว้าด้วยตนเองเมื่อได้เติบโตเป็นผู้ใหญ่แล้ว ซึ่งทำให้ครูแต่ละคนมีความเข้าใจเกี่ยวกับเพศในมิติที่แตกต่างกันไปตามโอกาสและศักยภาพของแต่ละบุคคล แหล่งข้อมูลส่วนใหญ่ที่ครูใช้ในการเรียนรู้เรื่องเพศได้แก่เว็บไซต์และบทความที่เผยแพร่ในระบบออนไลน์ ในขณะที่ครูบางคนได้ค้นคว้าเพิ่มเติมจากวารสารวิชาการที่สามารถดาวน์โหลดผ่านระบบคอมพิวเตอร์ รวมไปถึงการเข้าร่วมกิจกรรมกับองค์กรต่าง ๆ ที่ทำงานเกี่ยวกับเรื่องเพศ ครูบางคนไม่ได้ตั้งใจค้นคว้าเพิ่มเติมเป็นการเฉพาะ แต่อาศัยการซึมซับข้อมูลจากสื่อหรือสิ่งแวดล้อมรอบข้างที่เปลี่ยนไปตามยุคสมัย ในส่วนของนักเรียนผู้ให้ข้อมูล พบว่าความเข้าใจต่อคำศัพท์ที่เกี่ยวกับเพศในหลากหลายมิตียังคงเป็นองค์ความรู้ที่พวกเขาไม่คุ้นเคย นักเรียนผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมดกล่าวว่าพวกเขาไม่เคยได้ยินคำศัพท์เกี่ยวกับเพศจากในชั้นเรียนเลย อย่างไรก็ตามนักเรียนที่มีโอกาสทำงานร่วมกับองค์กรด้านสังคมและเป็นนักกิจกรรมขับเคลื่อนสังคมกลับมีโอกาสที่จะเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับเพศในมิติต่าง ๆ ได้มากกว่า นอกเหนือจากการค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเองผ่านอินเทอร์เน็ต

จากข้อมูลที่ครูได้ให้สัมภาษณ์พบว่า พวกเขาไม่ได้รับการสนับสนุนจากโรงเรียนเกี่ยวกับการสอนเรื่องเพศในมิติที่หลากหลาย โดยส่วนมากจะได้รับการสนับสนุนเฉพาะเนื้อหาที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้เท่านั้น ครูดาวซึ่งเป็นครูแนะแนวที่มีความสนใจเฉพาะเกี่ยวกับการให้ความรู้เรื่องเพศเพื่อส่งเสริมการดูแลตนเองและการเคารพผู้อื่น ได้ให้ข้อมูลในประเด็นนี้ไว้ว่า “ส่วนใหญ่จะแอบไป (อบรม) ด้วยระบบราชการต้องรอให้หนังสือเข้ามา ผอ. อนุมัติจะให้ไปหรือไม่ให้ไป ทั้ง ๆ ที่เป็นวันเสาร์อาทิตย์ จะต้องทำหนังสือนู่นนี่นั่น ปิดโอกาสที่เราอยากจะ

ศึกษาเพิ่มเติม” และ “เด็กเรียนเกี่ยวกับเพศวิถีจบแล้ว เราอยากให้เด็กจัดนิทรรศการ พอไปขอ ผอ. สิ่งที่เขาพูดคือ ‘ทำไมต้องสอนอะไรแบบนี้ด้วย ต่างประเทศเขาก็ไม่ได้ยอมรับ LGBT หรอกนะ เขายังพาหินไส้อยู่เลย’ แก่เป็น conservative... เป็นพวกที่ไม่อยากรับคำว่า คำว่าจากใคร” (สัมภาษณ์, 4 มิถุนายน 2563) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า แม้ครูจะมีความตั้งใจที่จะให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องเพศ แต่ก็ยังประสบปัญหาจากระบบการจัดการที่มีความล่าช้า และต้องรับมือกับอคติของผู้บริหารที่ไม่มีความเข้าใจหรือให้ความสำคัญกับภาพลักษณ์ของสถานศึกษามากกว่า ทำให้ครูต้องการจะให้ความรู้เรื่องเพศตกอยู่ในสถานะที่ต้องทำทลายกับโครงสร้างอำนาจของสถานศึกษา และขาดอิสรภาพ

ครูผู้คุมกฎและนักเรียนผู้รักษาพรหมจรรย์

ข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ชี้ให้เห็นว่า หากสถานศึกษาถูกสร้างขึ้นในฐานะพื้นที่ที่ปราศจากเรื่องเพศ จะส่งผลให้มีการปิดกั้นการสื่อสารเรื่องเพศในสถานศึกษา ครูอาร์ตซึ่งทำหน้าที่สอนวิชากลุ่มสังคมศาสตร์ได้อธิบายว่า “ด้วยผมเองสอนศาสนา มันจะมีความเข้าใจผิดเกี่ยวกับศีล 5 ข้อ 3 กาเมฯ ห้ามประพฤติดิฉิดในกาม คนทั่วไปมองว่าห้ามมีอะไรกัน รอแต่งงาน คุณเรื่องนี้ดูไม่ได้ ไม่งาม พอเด็กถูกปลูกฝังมาแบบนี้ เรื่องเพศกลายเป็นเรื่องที่ต่ำ” (สัมภาษณ์, 30 พฤษภาคม 2563) ตัวอย่างข้อมูลจากครูอาร์ต สะท้อนให้เห็นว่าการสื่อสารและเรียนรู้เรื่องเพศถูกมองว่าเป็นชั่วตรงข้ามกับความดีงามทางศีลธรรมที่สังคมไทยยึดถือ การให้ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศนั้นมุ่งไปที่การสอนให้จดจำชื่อเรียกของส่วนต่าง ๆ ในร่างกายและอวัยวะเพศ หากจะให้ความรู้เรื่องเพศด้านอื่น ๆ ก็มักเป็นเรื่องหลักการคุมกำเนิด ซึ่งถูกสอนควบคู่ไปกับแนวคิดด้านศีลธรรม เพื่อให้นักเรียนเห็นโทษของเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนและตระหนักถึงปัญหาที่จะตามมาจากการตั้งครรภ์และโรคจากเพศสัมพันธ์ เนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศที่นอกเหนือจากนี้มักถูกจำกัดพื้นที่ในการสื่อสารเนื่องจากมายาคติที่ว่า เด็กไม่ควรได้รับข้อมูลที่กระตุ้นความอยากรู้อยากเห็น เพราะเชื่อว่าการรู้มากจะยิ่งกระตุ้นให้เด็กนำข้อมูลที่ได้เรียนรู้ไปลองปฏิบัติและทำให้เกิดปัญหามากขึ้น ครูฝนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจำกัดเนื้อหาการเรียนรู้เรื่องเพศว่า “เขาคิดว่าเราสอนไป เด็กจะไปทำตาม ทำให้

ท้องถิ่นแต่มาขึ้น เรื่องเพศศึกษาแทบจะไม่มีใครสอน การใส่ถุงยาง การกินยาคุม ทำให้เป็นนะ จะสอนพื้นฐานการเกิดลูก อวัยวะเพศมีส่วนประกอบอะไรบ้าง ไม่ได้สอนสิ่งที่เด็กต้องใช้” (สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2563)

ข้อมูลจากนักเรียนผู้ให้ข้อมูลชี้ให้เห็นว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเพศที่สอนในโรงเรียนนั้นมีจำกัด เบลล์เป็นหนึ่งในนักเรียนที่ให้ข้อมูลว่า แม้ว่าโรงเรียนจะมุ่งเน้นด้านการพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียน แต่ความรู้เรื่องเพศก็ยังถูกมองข้ามไปโดยสิ้นเชิง เบลล์อธิบายว่า “หลักสูตรแทบจะไม่มีเลย ยกเว้นว่าเรียนในวิทยาศาสตร์ เรียนในแบบร่างกายมากกว่า สุขศึกษาสอนเรื่องสุขภาพ... มันตื้นมากเลย ไม่เข้าใจเลยว่าเรียนหรือไม่เรียนมันต่างกันยังไง... เรียนแค่ ม.ต้น ม.ปลายไม่ได้เรียนแล้ว เขาจะสอนว่าเด็กเกิดมาได้ยังไง การปฏิสนธิ ห้ามซิงสุกก่อน ห้าม รักนวลสงวนตัว” (สัมภาษณ์, 22 กรกฎาคม 2563) วิธีการที่ครูใช้อบรมสั่งสอนเพื่อควบคุมพฤติกรรมให้นักเรียนหลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์มักเกิดขึ้นผ่านการตักเตือน การสอน และการชู้ โดยจะเห็นได้จากตัวอย่างของ ครูจำซึ่งทำหน้าที่เป็นครูดูแลหอพักนักเรียนหญิงในโรงเรียนประจำ ซึ่งได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของตนเองว่า “ได้แค่สอนให้ป้องกัน ถ้าเกิดอะไรขึ้น กลัวเขาตั้งครรภ์ กลัวเขาจะเรียนไม่จบ... ชู้ด้วยว่า ถ้าจับได้อีก ‘ครูไม่เอาไว้นะ ครูให้ออกาสพวกเธอ หลังจากนั้นเธอกำหนดชีวิตตัวเอง’” (สัมภาษณ์, 14 กรกฎาคม 2563)

สายสัมพันธ์และการสื่อสารในกลุ่มนักเรียนและระหว่างครูกับศิษย์

มาตรการของโรงเรียนที่ป้องกันไม่ให้นักเรียนมีเพศสัมพันธ์นั้นส่งผลให้ครูต้องจับตามองพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน โดยทั่วไปความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิงจะถูกจับตามองเป็นพิเศษ แต่ในบางกรณีอาจรวมไปถึงความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนเพศเดียวกันด้วย ครูเคทอธิบายถึงความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อบทบาทของครูในโรงเรียนไว้ว่า “ครูประจำชั้นจะต้องรู้ความเคลื่อนไหวของนักเรียน รู้ตลอดว่าเด็กกำลังคบกับใคร เด็กหายไปจะได้ตามได้” (สัมภาษณ์, 31 พฤษภาคม 2563)

การควบคุมพฤติกรรมของนักเรียนภายใต้กรอบเรื่องเพศ ส่งผลให้การเรียนการสอนและการพูดคุยสื่อสารเรื่องเพศเต็มไปด้วยความอึดอัดทั้งสำหรับครูและ

นักเรียน ครูดาวซึ่งทำหน้าที่ให้ความรู้เรื่องเพศในมิติต่าง ๆ ประสบอุปสรรคในหลายด้าน โดยได้ยกตัวอย่างว่า “ตอนที่แล้วมีสอนเรื่องเพศวิถีให้เด็ก ม.2 ครูที่ปรึกษามาทถามเราว่า ทำไมต้องสอนเรื่องเพศ เขาโดนกดดันมาจากผู้ปกครองอีกทีหนึ่งว่าเรื่องเพศไม่ควรสอนเด็ก ม.2 ทั้ง ๆ ที่ เด็ก ม.2 Drop Out ด้วยเรื่องพวกนี้เยอะ” และในวิชาที่สอนเรื่องเพศศึกษาเอง ครูดาวอธิบายว่า “เป็นการคุยอยู่ทางเดียว ไม่ได้เปิดโอกาสให้เด็กเล่าปัญหาตัวเอง หรือปรึกษาคนอื่นได้” (สัมภาษณ์, 4 มิถุนายน 2563) ข้อมูลจากนักเรียนพบว่าโดยทั่วไปนักเรียนเลือกที่จะพูดคุยกันเอง และขอคำปรึกษาจากเพื่อนด้วยกันมากกว่า อย่างกรณีของฟองอธิบายว่า “ส่วนใหญ่ส่วนตัวก็ยังไม่กล้าพูดกับครูเท่าไร เพราะคิดว่าถามไปคงไม่ได้คำตอบ เพราะเหมือนเวลาถามในห้องเรียนเขายังไม่ค่อยจะฟัง ไม่ค่อยจะตอบเลย มันทำให้รู้สึกว่ามันคงยากถ้าไปถามเรื่องนอกบทเรียน ก็คงโดนสวนว่าทำไมมาพูดเรื่องพวกนี้ โดนมองว่าไม่เหมาะสม” (สัมภาษณ์ 20 กรกฎาคม 2563)

ความคิดที่ว่าครูควรวางตัวให้ไม่ยุ่งเกี่ยวกับเรื่องเพศ ทำให้การสื่อสารเรื่องเพศจากครูทำได้ยากมากขึ้นเช่นกัน ครูอาร์ตได้กล่าวถึงอุปสรรคของการสื่อสารเรื่องเพศกับนักเรียนว่า “ผมเป็นครูที่พูดเรื่องเพศกับเด็กได้ แต่ระมัดระวังไม่ให้ครูคนอื่นได้ยิน เพราะเขาอาจจะตีความผิด จะเสียหายต่อตัวเด็กด้วย” (สัมภาษณ์, 30 พฤษภาคม 2563) คำกล่าวนี้นสะท้อนให้เห็นว่าครูตกเป็นส่วนหนึ่งของกลไกในสถานศึกษาในการรักษาระบบนิยมการเซนเซอร์ตัวเอง (Self-Censoring) ทำให้ครูและนักเรียนเลือกที่จะเลี่ยงการสื่อสารเรื่องเพศโดยตรง และต้องอาศัยการพูดคุยในพื้นที่ปิดที่ห่างจากสายตาผู้คน อย่างไรก็ตามในบางพื้นที่เช่นหอพักนักเรียนหรือโรงเรียนประจำนั้น การสื่อสารเรื่องเพศอาจได้รับการผ่อนปรนมากขึ้น ครูโอมได้ยกตัวอย่างว่า ตนเองเลือกใช้วิธีการพูดคุยเกี่ยวกับการสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเองกับนักเรียนในหอนอนที่ตนเองดูแล โดยให้ข้อมูลว่า “ส่วนใหญ่เป็นเด็กที่หอก็จะพูดแบบเป็นกันเอง ผมว่าตอนนี้ก็ใช้แบบนี้ก็โอเคอยู่ คือยังไม่ยากให้สนับสนุนเรื่องการมีเพศสัมพันธ์อะไรมาก คือเวลาพลาดเกิดปัญหามันแก้ยากมาก” (สัมภาษณ์, 19 กรกฎาคม 2563) แม้จะเปิดกว้างในการพูดคุยเรื่องการสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเอง แต่วัตถุประสงค์ของการพูดเรื่องดังกล่าวกลับเป็นการควบคุมพฤติกรรมของนักเรียนไม่ให้มีเพศสัมพันธ์กันเป็นหลัก มากกว่าที่จะมองในประเด็นของความสุข

ทางเพศหรือพฤติกรรมทางเพศของมนุษย์ ยิ่งไปกว่านั้นแม้ว่าการสื่อสารในพื้นที่ปิด จะให้ความรู้สึกปลอดภัยแก่ครูในการพูดคุยเรื่องเพศ แต่ครูก็ต้องระมัดระวังเรื่อง ความใกล้ชิดระหว่างตนเองกับนักเรียนด้วย ครูเคยพูดถึงความจำเป็นที่จะต้อง หลีกเลี่ยงการอยู่ร่วมกันลำพังระหว่างครูกับนักเรียนว่า “ลุ่มเสี่ยงว่ามีประเด็นข้อสาว กับเด็ก เราต้องมีความระวังตัวที่จะอยู่สองต่อสอง” (สัมภาษณ์, 31 พฤษภาคม 2563) ข้อมูลข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าการพูดคุยเรื่องเพศในโรงเรียนเป็นเรื่องที่ทำ ได้ยาก เพราะหากพูดคุยในพื้นที่สาธารณะก็จะเสี่ยงต่อการถูกตัดสินได้ และหาก พูดในพื้นที่ปิดโดยที่ครูมีความใกล้ชิดกับนักเรียนมากเกินไป ก็เสี่ยงต่อการถูก เข้าใจผิดในเรื่องความสัมพันธ์เช่นกัน

การเรียนรู้เรื่องเพศภายใต้ความกลัว

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์สะท้อนให้เห็นความคาดหวังที่ว่า นักเรียนไทยควร อยู่ในกรอบของเยาวชนที่ละเว้นจากการสนใจเรื่องเพศ อย่างไรก็ตามข้อมูลจาก นักเรียนกลับพบว่า นักเรียนจำนวนหนึ่งเลือกที่จะค้นคว้าข้อมูลหรือหา ประสบการณ์ทางเพศด้วยตัวเองอย่างลับ ๆ โดยข้อมูลที่ได้นั้นอาจถูกบ้าง ผิดบ้าง หรือทำให้เกิดปัญหาตามมาบ้าง แต่นักเรียนก็เลือกที่จะซ่อนเรื่องเพศของตนเอง เอาไว้เพื่อไม่ให้มีปัญหากับผู้ใหญ่ นักเรียนบางคนยืนยันว่าการปิดกั้นข้อมูลเรื่องเพศ จะยิ่งทำให้เกิดผลเสียมากกว่าผลดี เช่น เบลล์กล่าวถึงการปิดกั้นของครูที่โรงเรียน ว่า “ยิ่งปิด ยิ่งเพิ่มให้คนอยากรู้นมากกว่า สิ่งที่เขาปิดบางเรื่องมันเป็นประโยชน์ อินเทอร์เน็ตมีขอบเขตกว้างมาก ก็หลุดจากการควบคุมของครูไปแล้ว เราไม่รู้ว่าจะไรถูกผิด ทำไม่ไม่ให้เด็กศึกษากับเขาเองว่าอะไรดี หรืออะไรเสี่ยง เขามองว่าไม่ ต้องไปรู้เรื่องนี้เลยดีกว่า ไม่ต้องไปอธิบายเรื่องที่มีมันกระดากปาก คนสมัยก่อนจะไม่ พูดเรื่องนี้ ก็ไม่รู้เหมือนกันว่าทำไมเขาคิดอย่างนั้น” (สัมภาษณ์, 20 กรกฎาคม 2563) ฟองคิดว่า การสื่อสารในสถานศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญ โดยฟองอธิบายด้วยความอัดอั้นใจว่า “อยากให้จัดอบรมครู ว่าให้ครูสลัดกำแพงตัวเองออก ให้ครูมี awareness มากขึ้นว่าตอนนี้มันจำเป็นสำหรับเด็กในสังคมมาก ถ้าครูยังไม่กล้าคุย กับเด็ก ก็จะมีลำบากกับการที่เด็กจะโตไปแล้วรู้ข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง อยากให้มีคาบ คาบหนึ่งที่เด็กกับครูมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเรื่องต่างๆ... ที่ไม่มีความสุขคือการ

ได้มาเจอครูที่ไม่ค่อยเข้าใจนักเรียนเท่าไร หนูจ่ายค่าเทอมมาหลายพันแล้วทำไมครูสอนแบบนี้ ไม่อธิบายอะไรเลย แบบนี้อยู่บ้านก็ได้” (สัมภาษณ์, 20 กรกฎาคม 2563)

นอกจากนั้น ข้อมูลจากครูยังสะท้อนให้เห็นว่า ผู้ปกครองเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อความคาดหวังต่อบทบาทของครูและนักเรียนเช่นกัน ครูคนที่ได้กล่าวถึงความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อครู ซึ่งจะต้องรับผิดชอบในการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเพศว่า “ทุกอย่างเขาโยนให้กับโรงเรียน โดยที่ครอบครัวปิดภาระให้โรงเรียน อย่างแต่ก่อน เด็กมีเมนส์ก็ถามแม่ได้ คุณหวังจิงเลยแต่คุณก็ไม่สอนเอง... เรื่องบางเรื่องมันสอนในห้องก็ไม่ได้ เด็กบางคนอาย ฟังไม่ได้ก็มี ผู้ปกครองบางคนว่าลูกทุกอย่าง ทำให้เด็กไม่กล้าปรึกษาครอบครัว” (สัมภาษณ์, 19 กรกฎาคม 2563) คำอธิบายของครูคนที่สะท้อนให้เห็นความต้องการของผู้ปกครอง ซึ่งกลายเป็นภาระที่โรงเรียนจะต้องทำหน้าที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องเพศ เพื่อที่จะทำให้อุณหภูมิของพวกเขาดูแลตัวเองได้ แต่ในเวลาเดียวกันผู้ปกครองบางส่วนก็ไม่ต้องการให้อุณหภูมิของตนเองเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องเพศมากเกินไป ด้วยความกลัวที่ว่าเมื่อนักเรียนมีความรู้มากก็จะทำให้นักเรียนเลียนแบบพฤติกรรมทางเพศ ส่งผลให้โรงเรียนก็ไม่สามารถออกแบบหลักสูตรตรงตามความคาดหวังของผู้ปกครองหลากหลายกลุ่มได้

ความพึงพอใจในชีวิตและความพึงพอใจทางเพศของครูและนักเรียน

ครูส่วนใหญ่ตอบเป็นเสียงเดียวกันว่าตนเองไม่มีความพึงพอใจในชีวิตมากนัก โดยมีสาเหตุสำคัญมาจากของความอึดอัดที่เกิดจากการกดทับเชิงอำนาจในโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นอำนาจของผู้ปกครองที่มีส่วนสำคัญในการกำหนดนโยบายของโรงเรียน และนำมาสู่การกำหนดกฎเกณฑ์และแนวทางในการปฏิบัติตัวของครู ครูฝนได้แสดงภาพความอึดอัดนี้ว่า “มันอึดอัด ถ้าถูกหวยรางวัลที่หนึ่งจะทำมั้ย จะลาออกนะ รักเด็กนะ รักการสอน แต่ไม่ชอบในระบบ เราก็ดูเหมือนมันตรงตามตัวชีวิต แต่บางครั้งมันเบื่อ ไม่ชอบการตีกรอบ ไม่ส่งผลกับประสิทธิภาพการสอน แต่ส่งผลกับประสิทธิภาพการร่วมงานกับคนอื่น” (สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2563) สอดคล้องกับข้อมูลจากการสอบถามซึ่งพบว่า ระดับความพึงพอใจในชีวิตของผู้ให้

ข้อมูลอยู่ในระดับ “เล็กน้อย” ทั้งครู ($\bar{X} = 21.38, \sigma = 8.40$) และนักเรียน ($\bar{X} = 23.25, \sigma = 7.74$) ในขณะที่ระดับความพึงพอใจทางเพศของครูอยู่ในระดับ “ไม่พอใจ” ($\bar{X} = 21.71, \sigma = 3.09$) และระดับความพึงพอใจทางเพศของนักเรียนอยู่ในระดับ “พอใจ” ($\bar{X} = 25.25, \sigma = 1.39$)

ความสบายใจในการพูดคุยเรื่องเพศของครูและนักเรียน

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ชี้ให้เห็นว่า ครูและนักเรียนส่วนใหญ่รู้สึกไม่สบายใจที่จะสื่อสารข้อมูลเรื่องเพศในโรงเรียนมากนัก ความรู้สึกดังกล่าวไม่ได้เกิดจากการถูกปิดกั้นการสื่อสารเรื่องเพศจากนโยบายของโรงเรียนเท่านั้น แต่มีปัจจัยที่เกิดจากการถูกจับตามองหรือการจ้องจับผิดในระดับบุคคลซึ่งส่งผลด้านลบต่อความสบายใจที่ครูและนักเรียนจะเลือกสื่อสารเรื่องเพศแก่กัน ในที่นี้รวมไปถึงการตัดสินและการเหมารวมที่เกิดขึ้นระหว่างครูและนักเรียนด้วย ตัวอย่างของครูดาวต่อไปนี้ชี้ให้เห็นว่าการตัดสินและการเหมารวมจากนักเรียนเป็นหนึ่งในปัจจัยที่ทำให้ครูรู้สึกไม่สบายใจกับการสอนเรื่องเพศ ครูดาวให้ข้อมูลว่าในขณะที่ตนเองกำลังสอนเนื้อหาที่มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องเพศนั้น มีนักเรียนคนหนึ่งพูดขึ้นมาว่า “ทำไมครูหมกมุ่นจังเลย...” (สัมภาษณ์, 4 มิถุนายน 2563) ซึ่งครูดาวอธิบายความรู้สึกขณะนั้นว่า.. “เรารู้สึกดิ่งลงไปเลย ฉันทุส่าห์ทำเพื่อพวกเธอเลยนะ เราต้องเอาชนะกับคำว่าฉันเป็นคนดี แต่เด็กกำลังตีความว่าฉันหมกมุ่น เพราะฉันสอนเรื่องเพศ” (สัมภาษณ์, 4 มิถุนายน 2563)

ข้อมูลจากแบบสอบถามพบว่า ประเด็นเรื่องเพศที่ครูได้พูดคุยกับผู้อื่นบ่อยที่สุด ได้แก่ ความพึงพอใจในการใช้ชีวิตทางเพศ ($\bar{X} = 4.63, \sigma = 0.92$) การส่งเสริมความสัมพันธ์ทางเพศ ($\bar{X} = 4.63, \sigma = 1.51$) และการคุมกำเนิด ($\bar{X} = 4.25, \sigma = 1.28$) ตามลำดับ และประเด็นเรื่องเพศที่นักเรียนได้พูดคุยกับผู้อื่นบ่อยที่สุด ได้แก่ การระบุตัวตนหรืออัตลักษณ์ทางเพศของตนเอง ($\bar{X} = 6.75, \sigma = 0.46$) ความเข้าใจของสังคมต่อเรื่องเพศ ($\bar{X} = 6.25, \sigma = 0.71$) และความพึงพอใจในสัดส่วนและขนาดของอวัยวะต่าง ๆ บนร่างกาย ($\bar{X} = 5.63, \sigma = 1.41$) ตามลำดับ ประเด็นเรื่องเพศที่ครูได้พูดคุยกับผู้อื่นน้อยที่สุด ได้แก่

ภาวะหย่อนสมรรถภาพทางเพศ ($\bar{X} = 2.75$, $\sigma = 1.28$) ผลของความป่วยทางจิตใจ ต่อสุขภาพทางเพศ ($\bar{X} = 2.75$, $\sigma = 1.49$) และผลของยาเสพติดและแอลกอฮอล์ ต่อสุขภาพทางเพศ ($\bar{X} = 2.88$, $\sigma = 1.46$) ตามลำดับ และประเด็นเรื่องเพศ ที่นักเรียนได้พูดคุยกับผู้อื่นน้อยที่สุด ได้แก่ การไปบังคับคนอื่นให้มีเซ็กส์ด้วย ($\bar{X} = 2.57$, $\sigma = 1.51$) การถูกขืนใจหรือการถูกบังคับให้มีเซ็กส์ ($\bar{X} = 3.14$, $\sigma = 2.12$) และผลของความป่วยทางจิตต่อสุขภาพทางเพศ ($\bar{X} = 3.75$, $\sigma = 2.05$) ตามลำดับ

บุคคลที่ครูมีความสบายใจที่จะพูดคุยเรื่องเพศด้วยมากที่สุด ได้แก่ นักเรียน ($\bar{X} = 5.38$, $\sigma = 1.41$) ผู้ดูแลหรือผู้ให้คำปรึกษาในงาน ($\bar{X} = 5.38$, $\sigma = 1.51$) และวัยรุ่น ($\bar{X} = 5.25$, $\sigma = 0.89$) ตามลำดับ และบุคคลที่นักเรียนมีความสบายใจที่จะพูดคุยเรื่องเพศด้วยมากที่สุด ได้แก่ เพื่อน ($\bar{X} = 5.75$, $\sigma = 1.28$) คนที่มีเพศเดียวกัน ($\bar{X} = 5.50$, $\sigma = 1.07$) และพี่หรือน้อง ($\bar{X} = 5.38$, $\sigma = 1.06$) ตามลำดับ บุคคลที่ครูมีความสบายใจที่จะพูดคุยเรื่องเพศด้วยน้อยที่สุด ได้แก่ ผู้มีปัญหาทางจิต ($\bar{X} = 3.50$, $\sigma = 1.69$) ผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 3.63$, $\sigma = 1.51$) และผู้พิการ ($\bar{X} = 3.75$, $\sigma = 1.39$) ตามลำดับ และบุคคลที่นักเรียนมีความสบายใจที่จะพูดคุยเรื่องเพศด้วยน้อยที่สุด ได้แก่ ผู้มีปัญหาทางจิต ($\bar{X} = 1.88$, $\sigma = 1.46$) ผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 2.13$, $\sigma = 1.64$) และญาติ $\bar{X} = 2.50$, $\sigma = 2.14$) ตามลำดับ

รูปแบบการพูดคุยเรื่องเพศที่ทำให้ครูมีความสบายใจมากที่สุด ได้แก่ การพูดคุยแบบตัวต่อตัว ($\bar{X} = 5.50$, $\sigma = 1.07$) การพูดคุยเป็นกลุ่ม ($\bar{X} = 4.88$, $\sigma = 0.99$) และการพูดคุยกับคนสองคนที่เป็นคู่รักกัน ($\bar{X} = 4.75$, $\sigma = 0.71$) ตามลำดับ และรูปแบบการพูดคุยเรื่องเพศที่ทำให้นักเรียนมีความสบายใจมากที่สุด ได้แก่ การพูดคุยลำพังในพื้นที่ส่วนตัว ($\bar{X} = 5.75$, $\sigma = 0.89$) การพูดคุยพร้อมๆ กับคนอื่นเป็นกลุ่ม ($\bar{X} = 5.13$, $\sigma = 1.64$) และการพูดคุยโดยมีครูเป็นผู้สอนและตนเองเป็นผู้ฟังอย่างเดียว ($\bar{X} = 4.88$, $\sigma = 1.81$) ตามลำดับ รูปแบบการพูดคุยเรื่องเพศที่ทำให้ครูมีความสบายใจน้อยที่สุด ได้แก่ การพูดคุยในเชิงชี้แนะสั่งสอน ($\bar{X} = 4.00$, $\sigma = 1.93$) และการพูดคุยเป็นกลุ่มกับคนในครอบครัว ($\bar{X} = 4.63$,

$\sigma = 1.06$) ตามลำดับ และรูปแบบการพูดคุยเรื่องเพศที่ทำให้นักเรียนมีความสุขสบายใจน้อยที่สุด ได้แก่ การพูดคุยเป็นกลุ่มกับคนในครอบครัว ($\bar{X} = 4.13$, $\sigma = 2.23$) การพูดคุยกับคนสองคนที่เป็นคู่รักกัน ($\bar{X} = 4.38$, $\sigma = 1.51$) และการพูดคุยโดยมีครอบครัวเป็นผู้สอนและตนเองเป็นผู้ฟังอย่างเดียว ($\bar{X} = 4.38$, $\sigma = 2.20$) ตามลำดับ

จุดยืนเรื่องเพศของครูและนักเรียน

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์พบว่าครูและนักเรียนส่วนใหญ่มีความสนใจต่อการเรียนรู้เรื่องเพศเป็นทุนเดิม ทำให้พยายามค้นคว้าหรือทำความเข้าใจเรื่องเพศผ่านสื่อต่าง ๆ ด้วยตนเอง และมีแนวโน้มที่จะแบ่งปันข้อมูลเรื่องเพศให้แก่กันในพื้นที่ที่ตนเองรู้สึกสบายใจ จุดยืนในการเรียนรู้เรื่องเพศและแบ่งปันความรู้เรื่องเพศให้แก่ผู้อื่นนี้สัมพันธ์กับโอกาสในการเข้าถึงแหล่งความรู้เรื่องเพศที่มีคุณภาพด้วย ยกตัวอย่างเช่น มาร์กซึ่งเป็นนักเรียนแกนนำในโรงเรียนได้ให้ข้อมูลว่า “ได้เรียนรู้จากการเป็นเอ็นจีโอ (NGO) และเป็นแอกทิวิสต์ (Activist) ... เราต้องช่วยเหลือคนอื่น เราก็ต้องรู้ก่อน ... อ่านจากหนังสือ วิทยานิพนธ์ เจอกับเพื่อน ๆ ในองค์กร เราอยู่สภาพสังคมที่ทุกคนมีความรู้ เพื่อน ๆ พี่ ๆ คนที่เรียนมหาวิทยาลัยแล้ว ได้มีโอกาสพูดคุยแลกเปลี่ยนกับพวกเขา” (สัมภาษณ์, 21 กรกฎาคม 2563) ความสนใจในการเรียนรู้เรื่องเพศไม่ได้เป็นข้อบ่งชี้ของการแสดงพฤติกรรมทางเพศที่มีความเสี่ยง ดังตัวอย่างของตาลซึ่งเป็นนักเรียนหญิงที่แสดงจุดยืนต่อการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมทางเพศที่มีความเสี่ยงว่า “ไม่ค่อยสมควร ถ้าผิดพลาดไปหมดอนาคต...จะเดือดร้อนต่อตัวเรา ต่อพ่อแม่” (สัมภาษณ์, 21 กรกฎาคม 2563)

ข้อมูลจากแบบสอบถามพบว่า จุดยืนเรื่องเพศที่ครูเห็นด้วยมากที่สุด ได้แก่ “ฉันสนับสนุนให้คนอื่นเรียนรู้เกี่ยวกับการให้คุณค่าทางเพศของเขา” ($\bar{X} = 5.38$, $\sigma = 1.51$) “ฉันสนับสนุนให้คนอื่นเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องทางเพศของเขา” ($\bar{X} = 5.25$, $\sigma = 1.39$) และ “ฉันอ่อนไหวและให้ความเคารพต่อความรู้สึกและความกังวลของคนอื่นเกี่ยวกับเรื่องเพศ” ($\bar{X} = 5.00$, $\sigma = 1.51$) ตามลำดับ และจุดยืนเรื่องเพศที่นักเรียนเห็นด้วยมากที่สุด ได้แก่ “ฉันพูดคุยสื่อสารเกี่ยวกับเรื่อง

เพศได้ดี” ($\bar{X} = 6.38, \sigma = 0.92$) “ถ้าหากมีใครล้อหรือถ่มถุยเกี่ยวกับเรื่องเพศของฉันแบบกะทันหัน ฉันก็ยังสามารถตอบโต้หรือให้คำตอบได้อย่างมั่นใจ” ($\bar{X} = 6.38, \sigma = 1.06$) และ “คนรอบตัวไม่มีอิทธิพลในการควบคุมเรื่องเพศของฉัน” ($\bar{X} = 6.38, \sigma = 1.06$) ตามลำดับ จุดยืนเรื่องเพศที่ครูเห็นด้วยน้อยที่สุดได้แก่ “ฉันอยากเปลี่ยนคู่นอนได้อีกหลาย ๆ คน” ($\bar{X} = 1.25, \sigma = 0.46$) และ “เซ็กส์ที่เยี่ยมยอดคือเซ็กส์ที่ไม่มีข้อผูกมัด” ($\bar{X} = 1.50, \sigma = 0.93$) ตามลำดับ และจุดยืนเรื่องเพศที่นักเรียนเห็นด้วยน้อยที่สุดได้แก่ “เซ็กส์ที่ดีคือเซ็กส์ที่ไม่ต้องเป็นแฟนกัน” ($\bar{X} = 1.57, \sigma = 0.79$) และ “เซ็กส์แบบชั่วข้ามคืนเป็นเรื่องที่ตื่นเต้นและน่าสนุก” ($\bar{X} = 2.13, \sigma = 1.36$) ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการใช้กรอบแนวคิดเรื่องระบอบแห่งภาพลักษณ์และวัฒนธรรมแห่งความกลัวในการวิเคราะห์ผล พบว่ามีประเด็นที่สามารถสรุปและอภิปรายผลสืบเนื่องจากข้อมูลที่ได้นำเสนอไปข้างต้นใน 3 ประเด็น ได้แก่ มายาคติเกี่ยวกับการเรียนรู้เรื่องเพศในโรงเรียน ผลกระทบของมายาคติเกี่ยวกับการเรียนรู้เรื่องเพศที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และ ผลกระทบของมายาคติเกี่ยวกับการเรียนรู้เรื่องเพศที่มีต่อสุขภาวะของครูและนักเรียน

มายาคติเกี่ยวกับการเรียนรู้เรื่องเพศในโรงเรียน

การวิจัยครั้งนี้ได้ข้อสรุปมายาคติเกี่ยวกับการเรียนรู้เรื่องเพศในโรงเรียนในหลายประเด็นที่ส่งผลต่อพฤติกรรมและสุขภาวะของครูและนักเรียน ดังนี้

- มายาคติที่ 1: โรงเรียนต้องเป็นพื้นที่ปลอดเรื่องเพศ
- มายาคติที่ 2: การสอนเรื่องเพศในโรงเรียนจะทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในเรื่องเพศมากขึ้น
- มายาคติที่ 3: ครูและนักเรียนไม่ควรข้องเกี่ยวกับเรื่องเพศ

- มายาคติที่ 4: ครูต้องคอยสอดส่องและควบคุมพฤติกรรมทางเพศของนักเรียน

มายาคติเหล่านี้มีความเกี่ยวเนื่องและส่งผลถึงกัน เช่น หากครูและผู้บริหารโรงเรียนเชื่อว่าโรงเรียนต้องเป็นพื้นที่ปลอดเรื่องเพศ จะส่งผลต่อวิธีการจัดหลักสูตรและรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ไม่ให้ความสำคัญกับเรื่องเพศหรือกีดกันการสื่อสารเนื้อหาเรื่องเพศในโรงเรียน หรือในกรณีที่ครูเชื่อว่านักเรียนไม่ควรข้องเกี่ยวกับเรื่องเพศ ก็อาจทำให้ครูใช้อำนาจหน้าที่ในการสอดส่องและควบคุมพฤติกรรมทางเพศของนักเรียน ในทางกลับกันในฐานะที่ครูก็เป็นส่วนหนึ่งของระบบการบริหารจัดการโรงเรียน ความเชื่อและพฤติกรรมของครูที่ปฏิเสธการเรียนรู้เรื่องเพศก็สามารถส่งผลย้อนกลับไปสู่การหนุนเสริมแนวคิดในการบริหารจัดการของโรงเรียนที่กีดกันการสื่อสารเรื่องเพศในโรงเรียนด้วยเช่นกัน

ผลกระทบของมายาคติเกี่ยวกับการเรียนรู้เรื่องเพศที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

ความกลัวเป็นกลไกหนึ่งที่ระบบการศึกษาใช้เพื่อควบคุมทัศนคติและพฤติกรรมของบุคลากรในโรงเรียนโดยมีวัตถุประสงค์หลักคือการรักษาภาพลักษณ์ของสังคม แต่ในขณะเดียวกันหากนักเรียนมีความกังวลก็อาจส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนและความสามารถในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในโรงเรียนด้วย (Magelinskaitė et al., 2014) เนื่องจากระบบการศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการปลูกฝังค่านิยมที่พึงประสงค์ให้แก่สมาชิกใหม่ในสังคม การสื่อสารและการเรียนรู้เรื่องเพศในพื้นที่โรงเรียนจึงถูกจำกัด เหลือไว้เพียงเนื้อหาเท่าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องคิดว่ามีความจำเป็นเท่านั้น การควบคุมพฤติกรรมทางเพศของเยาวชนโดยภาครัฐได้กระทำผ่านการมุ่งเน้นให้ความรู้เกี่ยวกับระบบสืบพันธุ์และเสริมด้วยการปลูกฝังเกี่ยวกับศีลธรรม ทำให้เยาวชนมีแนวโน้มที่จะมองเพศในบทบาทของการสืบพันธุ์เท่านั้น และจะทำได้ต่อเมื่อพวกเขาเป็นผู้ใหญ่แล้ว ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และแบบสอบถามชี้ให้เห็นว่า เมื่อการสื่อสารทางเพศถูกควบคุมด้วยความกลัวผ่านบทลงโทษต่าง ๆ โรงเรียนจึงกลายเป็นพื้นที่ของการตรวจสอบพฤติกรรมของทั้งครูและนักเรียนให้อยู่ภายใต้กรอบที่เชื่อว่าเหมาะสม ครูและนักเรียนรู้สึกสบายใจใน

การสื่อสารเรื่องเพศมากกว่าหาการพูดคุยนั้นอยู่ในรูปแบบตัวต่อตัว โดยหลีกเลี่ยงการสื่อสารอย่างตรงไปตรงมาระหว่างครูและนักเรียนในพื้นที่สาธารณะแบบเปิด สอดคล้องกับหลักฐานที่ว่าบุคคลมีแนวโน้มที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในขนาดกลุ่มที่เล็กลงเพื่อลดความเครียดที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มขนาดใหญ่ (Smith & Haythorn, 1972) และเนื่องจากครูแต่ละคนก็เป็นผลผลิตจากระบบการศึกษาแบบดั้งเดิมซึ่งไม่ได้ให้พื้นที่แก่การสื่อสารเรื่องเพศ ครูจึงต้องศึกษาค้นคว้าข้อมูลเรื่องเพศด้วยตนเองเพื่อที่จะสามารถให้ข้อมูลแก่นักเรียนได้อย่างถูกต้อง ในขณะที่โรงเรียนก็ไม่ได้ให้การสนับสนุนเกี่ยวกับการเรียนรู้เรื่องเพศของครู ทำให้ครูจำนวนหนึ่งแม้มีความตั้งใจที่จะทำหน้าที่ในการให้ความรู้เรื่องเพศแก่นักเรียนอย่างถูกต้องแล้ว แต่การสื่อสารเรื่องเพศจากครูก็ยังถูกจำกัดภายใต้ค่านิยมและกฎเกณฑ์ของโรงเรียน ที่ให้น้ำหนักแก่การรักษาภาพลักษณ์มากกว่า

ผลกระทบของมายาคติเกี่ยวกับการเรียนรู้เรื่องเพศที่มีต่อสุขภาวะของครูและนักเรียน

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และแบบสอบถามทำให้เห็นว่าครูและนักเรียนไม่มีความพึงพอใจในการใช้ชีวิตในโรงเรียนมากนัก ในขณะที่ครูแสดงความคิดเห็นว่าตนเองรู้สึกสบายใจที่จะพูดคุยเรื่องเพศกับนักเรียน แต่นักเรียนกลับไม่ได้รู้สึกสบายใจที่จะสื่อสารเรื่องเพศกับครูเป็นอันดับต้น ๆ พร้อมกันนั้นนักเรียนยังให้ความเห็นว่า คนรอบตัวไม่ควรมียุติโทษในการควบคุมเรื่องเพศของนักเรียน แสดงให้เห็นความขัดแย้งระหว่างความเชื่อที่ครูมีเกี่ยวกับบทบาทของตนเองในการควบคุมพฤติกรรมทางเพศของนักเรียน กับความต้องการของนักเรียนซึ่งปฏิเสธการถูกควบคุมทางเพศ

ภายใต้กรอบการจัดการพฤติกรรมด้วยความกลัว เมื่อครูและนักเรียนเกิดความกลัว ร่างกายอาจตอบสนองด้วยการทำงานของระบบประสาทซิมพาเทติก (Sympathetic) ส่งผลให้อวัยวะต่าง ๆ ทำงานเปลี่ยนแปลงไป เช่น หัวใจเต้นถี่มากขึ้น แรงดันเลือดสูงขึ้น หายใจถี่ขึ้น เหงื่อออกมากขึ้น และกระตุ้นให้เกิดการทำงานของระบบความเครียด (Stress Circuit หรือ HPA Axis) สวนทางกับความรู้สึกสบายใจและผ่อนคลายซึ่งเป็นสถานะที่ควรรักษาให้สมดุลในระหว่างการเรียนรู้

(Steimer, 2002) ในขณะที่ครูและนักเรียนกลัว ร่างกายจะพยายามตอบสนองด้วยการ สู้ หรือ หนี (fight or flight) การหนีของครูและนักเรียนสามารถพบได้ผ่านการพยายามหลีกเลี่ยงการแสดงพฤติกรรมทางเพศและการสื่อสารเรื่องเพศ อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาพฤติกรรมของนักเรียนและครูที่ได้สะท้อนผ่านการสัมภาษณ์และแบบสอบถามจะพบว่าทั้งครูและนักเรียนยังคงมีพฤติกรรมในการเข้าหาเรื่องเพศและยังคงสื่อสารเรื่องเพศอยู่ในพื้นที่ลับ พฤติกรรมทางเพศเหล่านี้จะเกิดขึ้นเมื่อครูและนักเรียนอยู่ในพื้นที่ส่วนตัวหรืออยู่ห่างไกลจากสายตาของคนที่อาจจะจับผิดหรือลงโทษ ดังนั้น เรื่องเพศจึงอาจไม่ใช่สิ่งที่ทั้งครูและนักเรียนนิยามว่าเป็นสิ่งคุกคาม แต่สิ่งคุกคาม คือ การจับผิดเรื่องเพศ ซึ่งทำให้ครูและนักเรียนหวาดกลัวและเกิดเป็นความกังวลใจในพื้นที่โรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. โรงเรียนควรให้พื้นที่แก่การทำความเข้าใจเรื่องเพศในฐานะที่เป็นกิจกรรมตามธรรมชาติของชีวิต

เนื่องจากเพศเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สามารถส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตและสุขภาวะของมนุษย์ หากสถานศึกษาเชื่อมั่นว่าครูและโรงเรียนต้องรักษาคุณภาพในการนำการเรียนรู้ของเยาวชนให้สามารถเอาตัวรอดในโลกอนาคตที่มีความซับซ้อนและมีความเสี่ยงมากขึ้นได้ โรงเรียนก็ควรตระหนักว่ากลวิธีที่เคยใช้ในอดีตจนถึงปัจจุบันอาจขาดศักยภาพในการรับมือกับการเรียนรู้เรื่องเพศเมื่อบริบทของยุคสมัยกำลังเปลี่ยนไปในอนาคต การฝึกใช้แนวคิดและวิธีการแบบเดิมในการจัดการกับปัญหารูปแบบใหม่อาจสะท้อนสถานะการขาดประสิทธิภาพของโรงเรียนที่ไม่สามารถปรับตัวและขาดทักษะในการเรียนรู้ การขาดศักยภาพในการปรับตัวดังกล่าวขัดแย้งกับบทบาทของโรงเรียนซึ่งได้วางตำแหน่งของตนเองให้เป็น ผู้นำการเรียนรู้ และการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ตามกาลเทศะของสังคมที่เปลี่ยนไป ในฐานะที่โรงเรียนเป็นสถาบันที่ได้ส่งมอบองค์ความรู้จากรุ่นสู่รุ่น โรงเรียนจึงควรมีความสามารถที่จะใช้ประโยชน์จากประสบการณ์ในอดีต เพื่อจะได้มีส่วนใน

การให้ความเข้าใจแก่เยาวชนได้ โดยครูและโรงเรียนไม่ควรยินยอมให้ระบบความกลัวส่งผลย้อนมาทำร้ายตนเอง หรือกลายเป็นกลไกที่ลดโอกาสในการพัฒนาตนเอง

2. โรงเรียนควรเปิดพื้นที่สื่อสารเรื่องเพศและพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อเรื่องเพศ เพื่อสร้างสุขภาวะที่ดีอย่างรอบด้าน และเตรียมเยาวชนให้พร้อมต่อการจัดการกับชีวิตของตนเองและรับผิดชอบต่อผู้อื่น

คุณภาพชีวิตของครูและนักเรียนควรได้รับการใส่ใจมากกว่าการรักษาภาพลักษณ์ซึ่งอาจซ่อนปัญหาในสังคมเอาไว้ บทบาทของโรงเรียนไม่ได้ครอบคลุมเพียงการเป็นศูนย์กลางของการสร้างสรรค์ความรู้และการเรียนรู้เรื่องเพศเพียงอย่างเดียว แต่โรงเรียนควรมีกลไกในการเตรียมเยาวชนให้พร้อมรับมือกับเพศที่มีความซับซ้อนขึ้น มีความรู้เท่าทันต่อสื่อ (Media Literacy) และการมีปฏิสัมพันธ์กับคนที่หลากหลาย เนื่องจากเมื่อโลกได้ขยายขอบเขตของการสื่อสารอย่างไร้พรมแดนและมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลในทุกระดับอย่างรวดเร็ว การรวบรวมอำนาจในการสร้างการเรียนรู้เรื่องเพศไว้ที่โรงเรียนจึงไม่อาจก้าวทันความเปลี่ยนแปลงของข้อมูลในอนาคต การจัดการที่ยั่งยืนในด้านการเรียนรู้ของคนในชาติจึงต้องพิจารณาปรับเปลี่ยนบทบาทของโรงเรียนจากการเป็นผู้ให้ความรู้ ให้กลายเป็นผู้สนับสนุนการบ่มเพาะทักษะการรู้เท่าทันโลก เพื่อให้เยาวชนมีความสามารถในการจัดการด้านการเรียนรู้ของตนเองได้อย่างมั่นคง เท่าเทียม และมีความปลอดภัยในเวลาเดียวกัน

ความเจ็บปวด ความอึดอัดใจ และความสิ้นหวังที่ได้รับจากระบบที่ใช้ความกลัวในการควบคุมมนุษย์เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นว่าคุณภาพชีวิตของครูและนักเรียนกำลังมีปัญหาก็ต้องการการดูแลแก้ไข การมีภาพลักษณ์ที่ดีโดยแลกมาด้วยคุณภาพชีวิตของมนุษย์เป็นการตัดสินใจที่ไม่คุ้มค่า โรงเรียนจึงควรทบทวน ความหวังดี ของตนเองว่า วิธีการที่กำลังใช้ในการจัดการเรื่องเพศในปัจจุบันนั้นสอดคล้องกับหน้าที่ของระบบการศึกษาที่ดีตามที่กล่าวอ้างหรือไม่ เพื่อไม่ให้เกิดการกระทำเหล่านั้นกลายเป็นความรุนแรงเงียบ ซึ่งมาในรูปแบบต่าง ๆ ที่กระทำต่อร่างกาย คำพูด และกรอบด้านทัศนคติซึ่งถูกทำให้เป็นปกติ และกลายเป็นมรดกตกทอดที่จะทำให้โรงเรียนกลายเป็นพื้นที่ที่ขาดประสิทธิภาพในการสร้างการเรียนรู้ได้อย่างแท้จริง

รายการอ้างอิง

- Agardh, A., Cantor-Graae, E., & Östergren, P. O. (2012). Youth, sexual risk-taking behavior, and mental health: a study of university students in Uganda. *International journal of behavioral medicine*, 19, 208-216.
- Bernal-Morales, B., Rodríguez-Landa, J. F., & Pulido-Criollo, F. (2015). Impact of anxiety and depression symptoms on scholar performance in high school and university students. *A Fresh Look at Anxiety Disorders*, 225.
- Blommaert, J., & Bulcaen, C. (2000). Critical Discourse Analysis, *Annual Review of Anthropology*, 29, 447-466.
- Diaz-Bone, R., Bührmann, A. D., Rodríguez, E. G., Schneider, W., Kendall, G., & Tirado, F. (2008). The Field of Foucaultian Discourse Analysis: Structures, Developments and Perspectives, *Historical Social Research*, 33(1), 7-28.
- Diener, E., Emmons, R. A., Larsen, R. J., & Griffin, S. (1985). The Satisfaction with Life Scale. *Journal of Personality Assessment*, 49, 71-75.
- Elias, N. (1984). *The civilizing process* (Vol. 2). Oxford: Blackwell.
- Ewing, D. (2000). The fall of eve: racism and classism as a function of sexual repression, *Jean Ait Belkhir, Race, Gender & Class Journal*, 7(1), 10-21.
- Furedi, F. (2015). The moral crusade against paedophilia. In V. E. Cree, G. Clapton, & M. Smith (Eds.), *Revisiting Moral Panics* (201-210). Bristol: Bristol University Press.
- Garland, D. (2012). *The culture of control: Crime and social order in contemporary society*. University of Chicago Press.
- Glassner, B. (2004). Narrative techniques of fear mongering, *Social Research: An International Quarterly*, 71(4), 819-826.

- Harris, S.M., & Hays, K.W. (2008). Family Therapist Comfort with and Willingness to Discuss Client Sexuality. *Journal of Marital and Family Therapy*, 34, 239-250.
- Hendrick, C., Hendrick, S. S., & Reich, D. A. (2006). The brief sexual attitudes scale. *Journal of Sex Research*, 43, 76-86.
- Jackson, P. A. (2004). The Thai regime of images. *SOJOURN: Journal of Social Issues in Southeast Asia*, 19(2), 181-218.
- Jackson, P. A. (2011). *Queer Bangkok - 21st century margets, media, and right*. Hong Kong: Hong Kong University Press.
- Jeffrey, L. A. (2002). *Sex and Borders*. Vancouver, University of British Columbia Press.
- Ligneul, R., Girard, R., & Dreher, J. C. (2017). Social brains and divides: the interplay between social dominance orientation and the neural sensitivity to hierarchical ranks. *Scientific reports*, 7, 45920.
- Magelinskaitė, Š., Kepalaitė, A., & Legkauskas, V. (2014). Relationship between social competence, learning motivation, and school anxiety in primary school. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 116, 2936-2940.
- Morris, R. C. (1994). Three sexes and four sexualities: redressing the discourses on gender and sexuality in contemporary Thailand. *Positions*. 2(1). 15-43.
- National Statistical Office, & UNICEF. (2016). *การสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย พ.ศ. 2558-2559*. [Multiple Indicator Cluster Survey 2015-2016]. Bangkok, UNICEF Thailand.
- Nomejko, A., & Dolińska-Zygmunt, G. (2014). The sexual satisfaction questionnaire–psychometric properties. *Polish Journal of Applied Psychology*, 12(3), 105-112.

- Office of the Education Council, UNICEF, Mahidol University, & Thammasat University. (2016). รายงานผลการวิจัยเพื่อทบทวนการสอนเพศวิถีศึกษาในสถานศึกษาไทย. [Review of Comprehensive Sexuality Education in Thailand]. Bangkok, UNICEF Thailand.
- Pegado, F., Hendriks, M. H., Amelynck, S., Daniels, N., Bulthe, J., Masson, H. L., ... & de Beeck, H. O. (2018). Neural Representations Behind ‘Social Norm’ Inferences in Humans. *Scientific reports*, 8(1), 12943.
- Shonkoff, J. P., Levitt, P., Boyce, W. T., Cameron, J., Duncan, G., Fox, N., ... & Thompson, R. (2010). Persistent fear and anxiety can affect young children’s learning and development. Retrieved February, 15, 2018.
- Singer, J. (1994). *Boundaries of the soul: The practice of Jung's psychology*, Rev. Anchor Books/Doubleday.
- Smith, S., & Haythorn, W. W. (1972). Effects of compatibility, crowding, group size, and leadership seniority on stress, anxiety, hostility, and annoyance in isolated groups. *Journal of Personality and Social Psychology*, 22(1), 67.
- Steimer, T. (2002). The biology of fear-and anxiety-related behaviors. *Dialogues in clinical neuroscience*, 4(3), 231.
- Sukamongkol, S. (2014). การบริหารจัดการความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2544 – 2555. [Political Conflict Management in Thailand during the Years 2001-2012] *KASEM BUNDIT JOURNAL*, 15(1), 39–55. Retrieved from <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/jkbu/article/view/25259>
- Townsend, R. (2019). The adulterer: censorship, morality, and foreign films in Thailand, *Journal of Women’s History*, 31(1), 86-108.
- Uenal, F. (2016). Disentangling islamophobia: The differential effects of symbolic, realistic, and terroristic threat perceptions as mediators between social dominance orientation and islamophobia. *Journal of Social and Political Psychology*. 4(1), 66-90.

- Vignoli, M., Muschalla, B., & Mariani, M. G. (2017). Workplace phobic anxiety as a mental health phenomenon in the job demands-resources model. *BioMed research international*, 2017.
- Vohs, K. D., Glass, B. D., Maddox, W. T., & Markman, A. B. (2011). Ego depletion is not just fatigue: Evidence from a total sleep deprivation experiment. *Social Psychological and Personality Science*, 2(2), 166-173.

